

IDR

Institutul Diplomatic Român
www.idr.ro

POLICY PAPER

Seria Policy Paper
cuprinde texte bazate
pe surse publice.
Opiniile exprimate
reprezintă punctele
de vedere ale
autorilor.

Institutul Diplomatic Român

Policy Paper nr. 21 / 2016

CÂTEVA DIRECȚII-CHEIE ALE POLITICII EXTERNE
A INDIEI, LA ÎNCEPUTUL SEC. XXI

DOCTRINA MODI

Dr. MĂDĂLINA VIRGINIA ANTONESCU

ISSN 2285 – 8938
ISSN-L 2285 – 8938

București 2016

CÂTEVA DIRECȚII-CHEIE ALE POLITICII EXTERNE A INDIEI, LA ÎNCEPUTUL

SEC. XXI

DOCTRINA MODI¹

Dr. MĂDĂLINA VIRGINIA ANTONESCU

Policy Paper

Abstract: *As an emergent power, at the beginning of XXIst century, India adopted, under the Modi administration, a complex foreign policy, characterized by continuity (as multi-aligned power, wishing to re-assume its traditional role of supremacy in the Indian Ocean Region) and by a plenitude of original diplomatic trends, that we are trying to identify and depict in the paper. Nevertheless, academic scholar adopt controversial opinions regarding original contribution of Modi administration in the Indian foreign policy; despite that, we notice clear points of innovation and consolidation of traditional diplomatic trends, helping Indian key-decision factors to improve the diplomatic tools and visions implemented already by Modi's previous governments. Wishing to be recognised as global actor, India is one of main players of an emergent global order, interested to project its power in the Asia-Pacific and Indian Ocean key-region -if we are talking about some global strategic concepts as „Pacific Century” or „Asia-Pacific Century”-.*

Key-words: *rising India, emergent power, Indo-Pacific region, Asia-Pacific Century, Modi doctrine*

---

¹ The present article represents only the personal opinion of the author and it does not involve in any form any other natural person or legal entity. All the rights over the present text are reserved. The quotations from the present text are made by mentioning the author and the complete source.

1. India și politica de afirmare în „Regiunea Oceanului Indian”

Regiunea Oceanului Indian (ROI) reprezintă, în viziunea strategică a Indiei, ”zona sa tradițională de proiectare a puterii” (”nautical backyard”), perspectivă în raport cu care ascensiunea unui alt mare actor regional precum China și afirmarea acesteia prin prezența militară în numeroasele arhipelaguri strategic localizate ale regiunii, sunt privite cu îngrijorare, creându-se chiar o stare de tensiune între India și China referitor la această problemă². La proiectul afirmat de președintele Xi, privind un Drum Maritim al Mătăsi (Maritime Silk Road project), diplomația indiană a reacționat prin inițierea unui șir de vizite în statele vecine maritime din ROI, având la bază propuneri de întărire a cooperării economice și de securitate, cu acestea. În acest context trebuie privite vizitele președintelui Sri Lanka în India (în februarie 2015) sau vizitele prim-ministrului indian Narendra Modi în insulele Mauritius, Seychelles și Sri Lanka. Eforturile diplomatice ale Indiei în ROI vizează a câștiga din partea vecinilor săi maritimi din regiune o încredere mai mare în raport cu cea arătată de aceștia Chinei și de a se face recunoscută ca ”putere tradițională aflată în această regiune într-o poziție de supremație”.

Prezența sporită navală a Chinei în ceea ce India denumește strategic ”Regiunea Oceanului Indian”, împreună cu viziunea chineză de proiectare a puterii în regiune, denumită *MSR (Maritime Silk Road)* sunt contrabalansate de un proiect distinct a Indiei denumit *Mausam*³ (semnificând ”vreme”, ”anotimp” în multe dialecte din Asia de Sud și Sud-Est, ceea ce denotă o dorință de apropiere culturală a statelor din regiune, apelul la o bază comună a tradițiilor culturale din regiune, o referire la schimburile culturale din regiune care, tradițional, în timpurile comerțului maritim, depindeau de vânturile musonice de sezon)⁴. Proiectul (sub egida Ministerului Indian al Culturii) se orientează spre identificarea și punerea în evidență a legăturilor culturale și de comerț străvechi ale

---

² Danielle Rajendram, *From Look East to Act East- India shifts focus*, www.dw.com/en/from-look-east-to-act-east-india-shifts-focus/a-18141462, accesat la data de 8 febr. 2016. Tanvi Madan, *Indian Prime Minister Modi's Foreign Policy: The First 100 Days*, www.brookings.edu/research/opinions/2014/08/28-modi-100-days-foreign-policy-madan. Arun Mohan Sukumar, *A shift from style to substance. A data driven analysis of Mr. Modi's foreign policy interventions in his second year in office indicates no sharp disjunctures from the stated views of previous governments*, December 15, 2015, www.thehindu.com/opinion/op-ed, accesat la data de 8 febr. 2016. https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_policy_of_Narendra_Modi.

³ *Ensuring Secure Seas. Indian Maritime Security Strategy*, Indian Navy, Naval Strategic Publication (NSP) 1.2, October 2015, Integrated Headquarters, Ministry of Defence (Navy), 2015, New Delhi.

⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_policy_of_Narendra_Modi.

statelor din regiune, ca o bază pentru angajarea acestor state într-o strategie indiană de cooperare și comerț maritim care să cuprindă de la Asia de Sud-Est până în Africa de Est, centrându-se în jurul Indiei ca inițiator de proiect regional și ca un centru de putere tradițional în regiune⁵.

Vizita din septembrie 2014, a președintelui chinez Xi Jinping în India a reprezentat o deschidere în politica externă a ambelor țări, pentru construirea unei relații bazate pe încredere și pe pragmatism, cât și pe identificarea unor interese și viziuni⁶, a unor principii comune capabile să dea conținut paradigmei ”Comunității Asiatice” și ”Secolului Asiatic”, în care cei doi giganți sunt priviți ca fiind actori cooperanți și nu competitivi, în cadrul ”Marii Familii Asiatice”.

Cu toate acestea, există unele elemente în relația celor două țări care indică faptul că, potrivit strategiilor lor de proiectare a puterii în regiune (Asia-Pacific, Oceanul Indian, Marea Chinei de Sud, în special) India și China sunt și actori în competiție, pentru afirmare ca lideri regionali. În acest context strategic trebuie interpretat și așezat *proiectul Mausam*, inițiativă a administrației Modi, destinat să concureze proiectul Chinei (MSR/Maritime Silk Road) care utilizează amplasarea geopolitică a unor țări ca Sri Lanka și Maldive spre a avansa în ceea ce India percepe strategic ca fiind ”vecinătatea sa apropiată”.

Proiectul Mausam (derivat din termenul ”muson”), gândit ca *un proiect cu o dublă dimensiune* (cultural-strategică) este destinat să servească unei strategii a Indiei de îngrădire a Chinei (inclusiv prin întărirea din punct de vedere al securității, a insulelor Andaman și Nicobar, apropiate ca locație de strâmtoarea Malacca), chiar dacă, pe de altă parte, India manifestă interes pentru a participa la proiectul concurent al Chinei (la MSR), în scopul de a determina prin cooperare și integrare regională, creșterea economică generală în regiune⁷.

Proiectul Mausam folosește *rolul strategic tradițional al Indiei de a fi pivotul comerțului în Oceanul Indian* și își propune să evidențieze importanța schimburilor culturale între popoare prin intermediul comerțului în regiune. Este vorba de o *proiecție de putere soft* (dar nu numai), realizată de către India în Oceanul Indian, unde administrația Modi își propune să re-creeze „*Jumea Oceanului Indian*” sau „*ordinea/sistemul Oceanului Indian*” formată din vechii parteneri comerciali ai Indiei și

---

⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_policy_of_Narendra_Modi.

⁶ Rajeswari Pillai Rajagopalan, *Chinese Perceptions of Modi's Foreign Policy*, November 13, 2014, <http://thediplomat.com/2014/11/chinese-perceptions-of-modis-foreign-policy>, accesat în 7.03.2016

⁷ Akhilesh Pillalamarri, *Project Mausam: India's Answer to China's Maritime Silk Road*, Sept. 18, 2014, <http://thediplomat.com/2014/09/project-mausam-indias-answer-to-chinas-maritime-silk-road>, accesat în 7.03.2016

statele de la litoralul Oceanului⁸ (de la state din Africa de Est, de-a lungul Peninsulei Arabice, prin Iranul de Sud și țările din Asia de Sud, către Sri Lanka și Asia de Sud-Est).

Mausam este un proiect destinat *afirmării* Indiei – ”rising economic regional power”- (ca prezență maritimă, comercială, culturală, strategică) în regiunea Oceanului Indian, într-o ordine regională și globală în curs de definire.

Odată cu apariția, la sfârșitul lui 2015, a documentului „*Ensuring Secure Seas*” (cunoscut și ca *Noua Strategie Indiană de Securitate Maritimă/ISISM-2015*)⁹, s-a consolidat această direcție diplomatică a Indiei sub guvernarea Modi, anume cea vizând obiectivul *prezervării* influenței Indiei într-o regiune percepută ca fiind „*într-o stare de crescută contestare*” (Oceanul Indian), zonă care a fost în mod tradițional o arie de exercitare a influenței regionale de către acest gigant asiatic. Tema centrală a acestui document privește identificarea și modalitățile de combatere, de către marina indiană, a provocărilor (mai ales a celor ne-convenționale, considerate ”în creștere”) din Oceanul Indian; o a doua direcție de preocupare a strategiei sus-menționate are în vedere și modalitățile de *creștere a influenței indiene în regiune*, în special în zonele litorale apropiate, în lupta pentru supremație regională cu alte centre de putere ce revendică supremația sau care au o influență crescândă în Oceanul Indian¹⁰. Direcția de combatere ori minimizare a ”amenințărilor crescânde” din regiunea Oceanului Indian se leagă de îngrijorarea Indiei privind zonele de „vecinătate maritimă”, unde este percepută apariția zonelor de instabilitate, de trafic trans-maritim de persoane, droguri, fenomene de migrație, crimă organizată maritimă, care este raportată mai ales în zona părții vestice a Oceanului Indian și în porțiunile de litoral sub-continental¹¹.

Fenomenele migratorii în creștere (cu migranți venind dinspre Myanmar și Bangladesh) dar și dezastrele naturale (inundații devastatoare) datorate schimbărilor climatice sunt amenințări luate în considerare în strategie. În opinia experților, ceea ce a însemnat Doctrina Monroe pentru americani în emisfera vestică, tot așa și India și-a asumat o doctrină proprie a securității în plan regional (în Oceanul Indian, aici), între Indiile de Est și Capul Horn al Africii, având ca scop să preîntâmpine

---

⁸ Idem.

⁹ *Ensuring Secure Seas. Indian Maritime Security Strategy*, Indian Navy, Naval Strategic Publication (NSP) 1.2, October 2015, Integrated Headquarters, Ministry of Defence (Navy), 2015, New Delhi.

¹⁰ Idem.

¹¹ Abhijit Singh, *India's Emerging Indian Ocean Strategy*, 28 Dec. 2015, <http://thediplomat.com/2015/12/indias-emerging-indian-ocean-strategy>, accesat la 4 martie 2016.

apariția unei puteri concurente sau în ascensiune în această regiune¹². Această strategie, explică experții, face parte dintr-o viziune proprie a Indiei *pentru întreaga Asia de Sud, vizând înființarea unei „ordini regionale în Asia de Sud” conform perspectivei indiene*¹³.

În aprilie 2015 au fost discutate de către cei doi giganți asiatici (India și China), în format bilateral, multiple teme destinate să ducă dialogul la un nivel superior (stabilirea de noi metode de creștere a încrederii bilaterale, eforturi comune în domeniul ajutorului umanitar în privința dezastrelor maritime, inițiative de combatere a terorismului și altele)¹⁴.

În alte opinii, *conceptul de ”securitate Indo-Pacifcă”, re-lansat sub administrația Modi, ar reprezenta chiar miezul doctrinei Modi, fiind strâns legat de transformarea direcției diplomatice ”Looking East” în direcția diplomatică ”Acting East”*¹⁵. India este preocupată atât de obiectivul de a-și consolida influența în regiune, *afirmându-se ca o putere regională în cele două Oceane dar și de a consolida cooperarea pentru securitate maritimă regională cu alte puteri maritime regionale* (precum Japonia, Australia, SUA).

Obiectivul strategic de consolidare a rolului Indiei ca putere în Regiunea Indo-Pacific, potrivit doctrinei Modi, este structurat, în opinia doctrinei, pe trei paliere: întărirea parteneriatelor cu puteri maritime regionale (SUA, Japonia, Australia), întărirea dimensiunii de cooperare pe rațiuni de securitate cu ASEAN și consolidarea cooperării cu insulele din Oceanele Pacific și Indian¹⁶.

Instrumentele diplomatice concrete prin care s-au materializat, sub administrația Modi, cele trei direcții strategice privind afirmarea rolului Indiei în regiunea Indo-Pacific au presupus în primul rând implementarea *parteneriatului strategic global special între India și Japonia*¹⁷ (prim-ministrul Modi accentuând asupra conceptelor de *vikas vaad/ peaceful development* și *vistar vaad/ expansionism*, considerând că ”proiectarea puterii la distanță și expansiunea sunt caracteristici ale

---

¹² Henry Kissinger, *Ordinea mondială, Reflecții asupra specificului națiunilor și asupra cursului istoriei*, Ed. Rao, trad. Adriana Mădescu, București, 2015, pp.169-170.

¹³ Idem, p.170.

¹⁴ Arushi Gupta, *The China-India Defense Dialogue*, April 19, 2015, <http://thediplomat.com/2015/04/the-china-india-defense-dialogue>, accesat în 7.03.2016

¹⁵ Patrick M. Cronin, Darshana M.Baruah, *The Modi doctrine for the Indo-Pacific Maritime Region*, December 02, 2014, <http://thediplomat.com/2014/12/the-modi-doctrine-for-the-indo-pacific-maritime-region>

¹⁶ Idem.

¹⁷ Daniel Twining, *India's Foreign Policy towards East Asia and the Neighborhood under Modi: Implications for Europe*, NFG Policy Paper no.10/2015, NFG Asian Perceptions fo the EU, Freie Universität Berlin, www.asianperception.eu. Tanvi Madan, *Indian Prime Minister Modi's Foreign Policy: The First 100 Days*, www.brookings.edu/research/opinions/2014/08/28-modi-100-days-foreign-policy-madan.

națiunilor sec. XXI necesare să le asigure prosperitatea și dezvoltarea”¹⁸. Este foarte important, în opinia noastră, să se decripteze corect această tendință expansionistă a Indiei la începutul sec. XXI, în ordinea globală emergentă, față de poziționarea altor jucători globali și regionali în aria-cheie a Indo-Pacificului. Prin aceste două concepte, India se apropie de conceptul strategic folosit de un alt gigant asiatic, China („Peaceful Rise of China”)¹⁹, ilustrând o bază conceptuală strategică comună a puterilor asiatice, acestea legând nevoia de dezvoltare economică a popoarelor lor de ”expansionismul pașnic”, văzut în principal ca dimensiune economică (atragera de investitori, participarea la forumuri economice și la forme diverse de negociere multilaterală, câștigarea de piețe de desfacere și de parteneri comerciali). Conceptul strategic de „regiune Indo-Pacifcă” aparține lui Shinzo Abe, prim-ministrul Japoniei, fiind folosit în august 2007, într-un discurs, pentru a sublinia legăturile dintre Japonia și India, ”aflate la confluența dintre Oceanele Indian și Pacific”²⁰, ceea ce le obligă la un ”parteneriat pentru asigurarea securității acestei regiuni dar și pentru dezvoltare economică”²¹. Dimensiunea de apărare cunoaște însă și ea o dezvoltare certă (doar dacă ne referim la avântul industriei militare din India prin acest parteneriat strategic, în direcția realizării unor proiecte militare comune).

A doua țară vizată de India în concretizarea direcției sale strategice privind securizarea regiunii Indo-Pacific este Australia, Modi și premierul Tony Abbott anunțând consolidarea cooperării bilaterale pentru securitate maritimă, subliniindu-se că ”există un parteneriat natural între cele două țări, ambele dependente de ocean”. Modi a pledat în vizita sa în Australia pentru reluarea cooperării navale bilaterale (mai precis, participarea Australiei la exercițiul naval anual Malabar), cât și pentru

---

¹⁸ Patrick M. Cronin, Darshana M. Baruah, *The Modi doctrine for the Indo-Pacific Maritime Region*, December 02, 2014, <http://thediplomat.com/2014/12/the-modi-doctrine-for-the-indo-pacific-maritime-region>.

¹⁹ Cf. David Cohen, *A Clash of Security Concepts: China's Efforts to Redefine Security*, In a Fortnight, The Jamestown Foundation, China Brief, vol. XIV, issue 11, June 4, 2014. Xia Liping, Shanghai Institute for International Studies, *New Thinking in China's National Security Strategy*; source: International Review (Guoji Wenti Luntan, Shanghai), Spring 2004, vol. 34; http://press.anu.edu.au/sdsc/rc/mobile_devices/ch09.html, accesat la data de 10 iunie 2014. Qianqian Liu, *China's Rise and Regional Strategy: Power, Interdependence and Identity*, vol. 5, no.4, journal.acs-cam.org.uk/data/archive/2010/201004-article7.pdf. Tatyana Flegontova, *Peaceful Rise of China: Greater China Strategy*, Geopolitica, anul X, nr. 44-45 (1/2012), p. 216.

²⁰ În Declarația Indo-Japoneză, din decembrie 2015, s-a folosit din nou conceptul de ”Indo-Pacific”, introdus oficial în lexiconul diplomației indiene. Pentru India, cele două regiuni (Asia-Pacific și Oceanul Indian sunt ”regiuni conectate de istorie și de destin, indiferent cum am alege să le definim”). A se vedea Arun Mohan Sukumar, *A shift from style to substance. A data driven analysis of Mr. Modi's foreign policy interventions in his second year in office indicates no sharp disjunctures from the stated views of previous governments*, December 15, 2015, www.thehindu.com/opinion/op-ed, accesat la data de 8 febr. 2016

²¹ Patrick M. Cronin, Darshana M. Baruah, *The Modi doctrine for the Indo-Pacific Maritime Region*, December 02, 2014, <http://thediplomat.com/2014/12/the-modi-doctrine-for-the-indo-pacific-maritime-region>

întărirea capacității regionale de asigurare a securității pentru națiunile insulare (Maldives, Mauritius, Seychelles, în Oceanul Indian, până la Fiji și alte insule din Pacificul de Sud)²². După cum apreciază doctrina, există o așteptare mai mare în rândul țărilor din grupul IORA (Indian Ocean Rim Association) pentru ca India să își asume un rol mai pronunțat în regiune, de asigurare a securității și de contracarare a amenințărilor regionale convenționale și ne-convenționale. În acest context, India a ținut primul Dialog al Oceanului Indian, sub egida IORA, în Cochin, Marea Arabiei²³.

Conform gândirii strategice a lui Modi, India este pregătită să își recâștige ceea ce ea percepe drept "sfera sa naturală de influență" (Oceanul Indian) și să devină *mai mult decât atât* ("următorul furnizor de securitate pentru întreaga regiune, Indo-Pacifică"). Doctrina Modi este construită pe ideea de *influență strategică*, prin intermediul, în principal, al unei *ascensiuni maritime indiene* în regiunea Indo-Pacifică, în care India să joace și rolul de *putere regională de echilibrare* între alți actori globali sau regionali interesați să își desfășoare strategiile în regiunea Indo-Pacificului²⁴.

2. Un parteneriat strategic cu SUA, dar în cadrul paradigmei multilateralității

Rădăcina cadrului diplomatic bazat pe consolidarea, de către India, a unui parteneriat strategic cu SUA se află, în opinia noastră, tot în considerentele *ocrotirii interesului național* –care include, în cazul Indiei, conștiința propriei sale importanțe strategice *în regiunea Asia Pacific*, a capacității sale de a fi jucător *în această regiune* -și, prin importanța strategică esențială recunoscută a acestei regiuni, India să devină implicit, *un actor global*-.

India este preocupată să își asigure un rol de jucător în regiunea strategică Asia-Pacific (unde *parteneriatul strategic cu SUA reprezintă unul dintre pilonii diplomației indiene*) și, în același timp, să *împiedice ascensiunea Chinei, un alt gigant asiatic, în această regiune-cheie*. Deci, a doua dimensiune a parteneriatului strategic cu SUA este axată pe ideea de îngrădire, de combatere, de contrabalansare a unui rol prea puternic asumat de China în zona Asia-Pacific. A treia dimensiune strategică pentru care India consolidează parteneriatul strategic cu SUA, în opinia noastră, este și obiectivul comun asumat de cele două țări *în a prezerva securitatea maritimă, asigurarea libertății*

---

²² Idem.

²³ Ibidem.

²⁴ Ibidem.

de navigație (și, în special, zona Mării Chinei de Sud)²⁵ în ambele Oceane (considerate zone de interes strategic comun), Oceanul Pacific și Oceanul Indian. Declarația Comună semnată de cele două state (sau mai bine spus, *Viziunea Comună Strategică pentru Asia-Pacific*)²⁶ se poate interpreta ca o încercare de articulare a unui răspuns strategic comun la afirmarea Chinei în zona Mării Chinei de Sud dar și în cele două oceane considerate strategice de către India și SUA.

În acest document, India și SUA își găsesc o bază comună (sunt ”două dintre cele mai largi democrații din lume”, ”două motoare de creștere economică regională și globală”) și interese regionale comune (”sunt o punte în regiunea Asia-Pacific și în Oceanul Indian”, doresc să susțină dezvoltarea durabilă, să crească nivelul de conectivitate regională, să combată sărăcia în regiune, să susțină o prosperitate extinsă prin integrare economică regională, prin dezvoltare economică și prin accelerarea conectivității infrastructurii în regiune, cu obiectivul de a lega Asia de Sud, Asia de Sud-Est și Asia Centrală)²⁷.

Relația dintre cele două state este definită în *Declarația de Prietenie de la Delhi*, ca fiind „parteneriatul nostru strategic durabil”, bazat pe ”legături de prietenie strânsă între cele două mari democrații”, folosindu-se sloganul „*Forward together we go*” (*Chalein saath saath*). Un alt slogan folosit în a fixa un cadru de cooperare (nu neapărat strict bilaterală) este și cel de „*Eforturi împărtășite, Progres pentru toți*” (*Sanjha Prayaas, Sabka Vikaas*), în sensul de ”conlucrare în configurarea securității internaționale, a păcii globale și regionale, a prosperității și stabilității viitoare”. Se remarcă o recunoaștere implicită (prin intermediul obiectivelor globale, precum cele de mai sus) a rolului de actor global al Indiei, considerată de SUA ca fiind unul din jucătorii la nivel global, decidenți în configurarea noii ordini globale a sec. XXI (inclusiv din prisma rolului său geopolitic în regiunea-cheie Asia-Pacific).

Proiectul regional al SUA pentru Asia-Pacific conține elementul de a sprijini întărirea parteneriatului cu India, gigantul regional fiind privit ca având un rol cheie pentru materializarea acestui proiect.

---

²⁵ Harsh V. Pant, *India is Making a Move on the South China Sea*, Febr. 25, 2016, <http://thediplomat.com/2016/02/india-oa-making-a-move-on-the-south-china-sea>, accesat la data de 3 martie 2016.

²⁶ *US-India Joint Strategic Vision for the Asia-Pacific and Indian Ocean Region*, The White House, Office of the Press Secretary, January 25, 2015, www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/01/25, accesat la data de 7.03.2016

²⁷ *US-India Joint Strategic Vision for the Asia-Pacific and Indian Ocean Region*, White House, January 25, 2015, <http://foreignpolicynews.org/2015/01/25/u-s-india-joint-strategic-vision-asia-pacific-indian-ocean-region>, accesat la data de 7.03.2016

Parteneriatul regional (pentru Asia), dintre SUA și India este *multi-dimensional* (privește multiple domenii de interes pentru dezvoltarea colaborării, de la energie la comerț liber și întărirea conexiunii între oameni, cooperare în combaterea terorismului, a pirateriei maritime, a proliferării WMD în regiune, cooperare în promovarea valorilor comune -pace, stabilitate, prosperitate- și al respectării drepturilor omului)²⁸.

Parteneriatul regional (pentru Asia) dintre SUA și India este *construit pe doi piloni: prosperitate regională și securitate* (sprijinirea principiului libertății mărilor și oceanelor, în special în regiunea Mării Chinei de Sud -latura strategică a parteneriatului fiind privită ca o modalitate de îngrădire a puterii maritime în ascensiune în această arie, a celui alt gigant asiatic, China-; asigurarea securității maritime în regiune). La aceasta se adaugă obiectivul comun al celor două țări de a pleda pentru o rezolvare pașnică a disputelor maritime și teritoriale, potrivit principiilor de drept internațional și pentru evitarea amenințării sau a utilizării forței²⁹.

Dimensiunea economică a parteneriatului regional (pentru Asia) dintre cele două țări, potrivit unei strategii comune, este axată pe obiectivul *realizării integrării economice regionale*, astfel încât să se realizeze în decadele viitoare *conexiunile dintre Asia de Sud, Asia de Sud-Est și Asia Centrală, pe multiple sub-nivele* (apropiere culturală, energie, infrastructură comună, comerț liber). Integrarea economică regională *este însoțită*, potrivit Viziunii Strategice Comune pentru regiunea-cheie extinsă a secolului XXI (Asia-Pacific și regiunea Oceanului Indian) *de dimensiunea cooperării politice regionale* (promovarea dialogului politic regional pe teme-cheie de securitate și politice; identificarea și sporirea legăturilor comune între puterile regionale asiatice; susținerea Indiei în a deveni parte la Forumul de Cooperare Economică Asia-Pacific, ca o economie emergentă a Asiei; întărirea forumurilor regionale; identificarea ariilor cu potențial pentru creșterea capacităților în regiune, pentru cele două țări, în direcția dezvoltării economice, a păcii pe termen lung și a prosperității pentru toți)³⁰.

În cadrul *Declarației de la Delhi de Prietenie, între SUA și India* care a consacrat nivelul superior de „*parteneriat strategic pe durată lungă*” între cele două țări, se precizează *substanța*

²⁸ Raja Mohan, *Modi and Obama: Ready to Reboot India-US Relations?*, January 28, 2015, www.thejakartapost.com/news, accesat la data de 3 martie 2016.

²⁹ *US-India Joint Strategic Vision for the Asia-Pacific and Indian Ocean Region*, White House, January 25, 2015, <http://foreignpolicynews.org/2015/01/25/u-s-india-joint-strategic-vision-asia-pacific-indian-ocean-region>, accesat la data de 7.03.2016.

³⁰ Idem.

acestui parteneriat: unul orientat spre dimensiunea dublă securitar-economică (*“long-term partnership for prosperity and peace”*), care conține însă și o clară dimensiune globală (*“a lucra împreună spre a face nu doar cetățenii celor două țări ci și comunitatea globală mai siguri și mai prosperi”*). Printre principiile enunțate în Declarație, recunoscute ca fiind baza comună de încadrare a acestui tip de parteneriat unic, se află înscrisă și *referirea la ordinea globală* (interesul comun al celor două părți de a contribui la crearea „unei ordini globale deschise, juste, durabile, inclusive, bazate de lege”) dar și *la problemele din agenda globală* („impactul benefic pe care dezvoltarea durabilă îl va avea asupra celor două țări și asupra lumii”; „importanța adaptării la impactul schimbărilor climatice prin eforturi naționale, bilaterale și multinaționale”). *Această dimensiune globală în care India este inclusă expres arată că este recunoscută deja ca un actor global al ordinii globale emergente a sec. XXI și acceptată ca atare de puterea dominantă a sistemului internațional de la sfârșitul sec. XX și începutul sec. XXI*, ceea ce revelează profunzimea parteneriatului strategic dintre un actor global deja consacrat (SUA) și un actor emergent al unei ordini globale în curs de configurare (India).

Printre instrumentele concrete de implementare a acestor obiective strategice comune Declarația de la Delhi enumeră: o cooperare pentru dezvoltarea de joint ventures pe proiecte strategice semnificative; intensificarea numărului de summituri bilaterale; ridicarea dialogului strategic la nivel de dialog comercial și strategic, ca o reflectare a priorității dimensiunii economice și comerciale a cooperării dintre cele două state; construirea unei cooperări efective în materie de contra-terorism; accentul pe consultări regionale și multilaterale; susținerea dezvoltării durabile nu doar pentru popoarele celor două părți la Declarație ci și la nivel global³¹.

A patra dimensiune strategică relevantă de necesitatea parteneriatului strategic cu SUA este legată de *politica multilaterală a Indiei* (trecerea de la tradiționala politică de non-aliniere, din timpul războiului rece, la politica de multi-aliniere, pentru *asigurarea interesului național al Indiei, cel de a fi și actor global în secolul XXI*³² –*secol perceput de India ca un “Secol Asiatic”*³³ - dar și pentru prezervarea siguranței la granițele sale și a unui context politic stabil în vecinătatea sa). Astfel, India depășește cadrul parteneriatelor sale tradiționale (de exemplu, cel cu Rusia) spre a opta pentru

---

³¹ Ibidem.

³² Sunil Raman, www.firstpost.com/india/pm-modis-foreign-policy-breaking-new-grounds-is-the-current-indian-media-coverage-enough-2490802.html, Nov.1, 2015, accesat la data de 8 febr. 2016.

³³ https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_policy_of_Narendra_Modi.

o politică deschisă multilateral, către state aflate în alianțe geostrategice și militare diferite (unele în SCO, altele în ASEAN sau în NATO).

Pentru India nu par să conteze alinierea destul de rigide pe care insistă cei care au fost marii actori ai războiului rece (Rusia, ca succesoare a URSS și SUA). Pentru India, lumea sec. XXI nu mai poate fi o lume aliniată din nou în jurul a doi actori și împărțită în blocuri antagonice, în genul de alianțe militare ferm delimitând regiunile globului³⁴. La fel ca și celălalt gigant asiatic, China, care vede lumea sec. XXI *ca pe o lume multipolară*³⁵, respingând în consecință, paradigma neo-războiului rece generând o re-împărțire a lumii în două tabere, *India își axează întreaga politică externă pe paradigma multilateralismului și acționează în consecință, spre a evita a doua sciziune a lumii în cele două tabere antagonice* (față de care state ca India nu au putut atunci decât să reacționeze prin politica nealinerii).

Un instrument concret de cooperare diplomatică între India și SUA, în afară de Viziunea Strategică Comună pentru Asia-Pacific este și *semnarea de către cele două state a unui acord-cadru de apărare pe zece ani*, alături de o altă mutare diplomatică a Indiei pe acest palier (*cooperarea cu SUA în cadrul trilateralei SUA-India-Japonia*, care este ridicată la nivelul secretarilor de stat din ministerele de externe ale țărilor participante)³⁶. La aceasta se adaugă și *exercițiul naval anual Malabar*, dintre India-SUA, care s-a extins pentru includerea Japoniei, precum și interesul Indiei de a insista pe o cooperare navală și de apărare comună cu Vietnamul³⁷.

După cum au remarcat însă experții, parteneriatele strategice deschise sau dezvoltate de India cu țări precum SUA, Australia, Japonia, Vietnam pentru regiunea Asia-Pacific, circumscrise strategiei de îngrădire a unei Chine în ascensiune care ar pune în discuție rolul de jucător regional al Indiei, *nu pot însă fi absolutizate sau dezvoltate nelimitat*. India nu dorește, pe de altă parte, o relație conflictuală cu China și nici exportarea conflictelor sale teritoriale cu China, în regiunea Asia-

---

³⁴ Tanvi Madan, *Indian Prime Minister Modi's Foreign Policy: The First 100 Days*, www.brookings.edu/research/opinions/2014/08/28-modi-100-days-foreign-policy-madan.

³⁵ Jiang Zhuqing China Daily, "Five Principles" still shaping global peace, 29.04.2004, www.mofa.gov.mm/foreignpolicy/fiveprinciples.html. L.Zhenmin (2009), Ministry of Foreign Affairs, PRC, www.fmprc.gov.cn/eng/wjz/zwjg/zwbdt/618520.htm. Li Shijia, *Harmonious World: China's Ancient Philosophy for New International Order*, <http://capetown.china-consulate.org/eng/zt/nd2007/t370299.htm>.

³⁶ Rahul Roy-Chaudhury, *Modi's approach to China and Pakistan*, in antologia *What India Does Think?*, ed. by François Godement, ECFR, Robert Bosch Stiftung, ECFR, November 2015, UK, www.ecfr.eu/page, accesat la data de 8.02.2016.

³⁷ Idem.

Pacific³⁸. De aceea, India preferă să abordeze o poziție moderată față de această dimensiune a politicii sale externe și să nu tulbure prea mult China³⁹, putere afirmată deja ca un jucător strategic regional.

Vizita președintelui Obama la începutul lui 2015 (primul președinte american care a vizitat de două ori India în timpul mandatului său și primul președinte invitat în calitate de "chief guest" la Ziua Republicii)⁴⁰ este privită de comentatori ca fiind o relansare de succes, sub administrația Modi, a relațiilor strategice de parteneriat cu SUA⁴¹.

India însă, își dorește să fie recunoscută ca un actor global în ordinea emergentă a sec. XXI⁴² (ordine pe care, alături de alte puteri precum China, Germania, Brazilia, Africa de Sud, Rusia, o percepe ca pe una în plină transformare, o ordine dinamică, flexibilă, ce trebuie să reflecte noile realități în structuri instituționale considerate învechite, precum Consiliul de Securitate ONU, unde aceste puteri își intensifică eforturile diplomatice și formează chiar o linie comună diplomatică, în a cere constant reformarea lor, pentru a cuprinde și noile puteri emergente și pentru a surprinde noile echilibre de putere regională și globală între noii actori globali *de facto*).

Prin urmare, una din caracteristicile politicii externe a Indiei, accentuată sub guvernarea Modi, este cea a autonomiei strategice obținute nu printr-un singur parteneriat strategic (ca alte țări) ci prin mai multe parteneriate strategice, cu țări considerate de India ca deținând un rol important în complexul joc strategic global. După cum au remarcat experții, India își desprinde politica externă sub administrația Modi, de vederile predecesorilor săi, primul ministru pledând pentru o politică externă deschisă, pragmatică, incluzând dimensiunea unei angajări constructive cu China⁴³. Astfel, India a ridicat, sub guvernarea Modi, relația bilaterală de cooperare cu Japonia la nivelul unui parteneriat strategic; are deja un parteneriat tradițional și considerat strategic cu Rusia, pe care îl

---

³⁸ Danielle Rajendram, *From Look East to Act East- India shifts focus*, www.dw.com/en/from-look-east-to-act-east-india-shifts-focus/a-18141462, accesat la data de 8 febr. 2016

³⁹ Într-o opinie, trebuie remarcată poziția diplomatică de echilibrare între alți actori (SUA, Japonia, China) pe care India și-o asumă, simultan cu o politică externă independentă, bazată pe interesul național. Cf. Nitin A. Gokhale, Modi, *Japan and Diplomatic Balancing*, September 03, 2014, <http://thediplomat.com/2014/09/modi-japan-and-diplomatic-balancing>, accesat la data de 3.03.2016

⁴⁰ Raja Mohan, *Modi and Obama: Ready to reboot India-US relations?*, January 28, 2015, www.thejakartapost.com/news/2015/01/28, accesat la data de 3.03.2016

⁴¹ Ashok Sajjanhar, *Modi gets an A plus for his handling of foreign policy in 2015*, 1 January 2016, www.dailymail.co.uk/indiahome/indianews/article-3381352, accesat la data de 8 febr. 2016.

⁴² Sunil Raman, www.firstpost.com/india/pm-modis-foreign-policy-breaking-new-gronds-is-the-current-indian-media-coverage-enough-2490802.html, Nov.1, 2015, accesat la data de 8 febr. 2016

continuă, adăugându-i noi dimensiuni de cooperare; preia parteneriatul strategic cu SUA de la predecesorii săi și îl consolidează.

Secretarul de Stat SUA, John Kerry, subliniind importanța relațiilor SUA-India în sec. XXI a folosit un slogan Hindi din campania lui Modi (*Sabka saath, Sabka vikaas*, ”Împreună cu toți, dezvoltare pentru toți”) care semnifică ”dorința de prosperitate, de creștere economică, obiectiv pe care SUA l-au realizat deja dar pe care doresc să îl promoveze și în cooperarea cu alte țări”)44.

Înainte de vizita sa în SUA, în septembrie 2014, într-un interviu acordat CNN, Modi s-a referit la India și SUA ca la ”două țări legate de istorie și cultură”, recunoscând că a preluat o relație diplomatică destul de complexă, caracterizată de unele elemente de blocaj sau de tergiversare a unor acorduri și inițiative comune dar și de zone în care cooperarea bilaterală a avansat. În SUA, Modi și-a lansat, în mediul de afaceri, programul său *Made in India*, destinat să facă din India un centru global de manufactură45.

3. *Continuarea unei relații tradiționale, prietenești și strategice, cu Rusia*

Pentru India, Rusia reprezintă un aliat strategic vechi de aproape jumătate de secol, care beneficiază de ”o cooperare strategică privilegiată” în cadrul politicii externe a Indiei. Acest parteneriat a fost reafirmat în 2014 și ulterior, cu prilejul ținerii evenimentului IRIGC-TEC (cea de a 20-a Comisie Inter-Guvernamentală India-Rusia privind Cooperarea Economică, Științifică, Tehnologică și Culturală”, din 5 noiembrie 2014, în New Delhi). Cu acest prilej au fost identificate noi direcții de cooperare între cei doi actori globali (declararea *ca proiect prioritar a INSTC/International North South Corridor Project*; începerea negocierilor privind un *Acord de Liber Schimb între India și Uniunea Vamală Eurasiatică*; întărirea cooperării în domeniile energiei, aviației civile, comerțului cu diamante; participarea Rusiei la proiectul privind „orașul inteligent indian”)46.

Președintele Rusiei, Vladimir Putin, a vizitat de asemenea, India, în 11 decembrie 2014, cu prilejul *summitului anual India-Rusia*, prilej cu care au fost avansate discuții privind cooperarea în

---

⁴⁴ Idem.

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_policy_of_Narendra_modi, accesat în 8 febr. 2016.

domeniile comercial, energetic; a existat interesul comun de a semna un acord privind studii de fezabilitate comune referitoare la *construirea unei conducte de gaz care să treacă prin China*; s-au semnat 16 acorduri și memorandumuri de cooperare în diferite domenii, la acest summit anual⁴⁷; cei doi lideri au fost prezenți și la Conferința Mondială a Diamantului, ținută la New Delhi, semnându-se o înțelegere ca Rusia, cel mai mare producător de diamante brute, să trimită diamante brute la prelucrare direct în India (centrul global de prelucrare și șlefuire a diamantelor), fără a mai apela la mediatori ca Dubai și Belgia⁴⁸.

4. *Vulnerabilități și critici privind doctrina Modi*

Dintre criticile aduse politicii externe dezvoltate de Modi au fost remarcate:

- Eșecurile în relația cu Pakistanul (blocaj în poziția diplomatică a celor două țări, India dorind eliminarea focarelor teroriste din Pakistan iar Pakistanul mizând exagerat pe aspectul Kashmir)⁴⁹.
- Inexistența (după trecerea a 100 de zile din mandatul lui Modi) a unei reorganizări a ministerelor sau a responsabilităților sau de înființare a unui mecanism nou de coordonare inter-ministerială -coordonarea politică fiind identificată de Modi ca fiind o problemă a guvernului-)⁵⁰

---

⁴⁷ Idem. CP Bhambri, *Sans vision, Modi's Foreign Policy stumbles*, Dec. 1, 2015, Reuters, www.tribuneindia.com/news/comment/sans-vision-modi-s-foreign-policy-stumbles/164920.html, accesat la data de 8 febr. 2016.

⁴⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_policy_of_Narendra_modi, accesat în 8 febr. 2016.

⁴⁹ Tanvi Madan, *Indian Prime Minister Modi's Foreign Policy: The First 100 Days*, www.brookings.edu/research/opinions/2014/08/28-modi-100-days-foreign-policy-madan. Lawrence Saez, *Killing Nehru: an evaluation of Modi's foreign policy and economic diplomacy*, Presentation at SSAI Panel Discussion, www.soas.ac.uk/south-asia-institute/events, accesat la 8 febr. 2016.

⁵⁰ Tanvi Madan, *Indian Prime Minister Modi's Foreign Policy: The First 100 Days*, www.brookings.edu/research/opinions/2014/08/28-modi-100-days-foreign-policy-madan

- Lipsa de transparență și de deschidere a ministerelor pentru a primi „outsiderii” (profesioniști din afara sistemului propriu-zis)
- Lipsa unei modalități concrete de armonizare a activității între biroul primului ministru și cel al ministrului de externe
- Lipsa unor poziții clare a guvernului privind schimbările climatice, cyber-guvernanța

5. Doctrina Modi în paradigma globală a „Secolului Pacificului”.

Fără a părăsi total linia tradițională, doctrina Modi a accentuat poziția de ”jucător global” a Indiei, avansând inovativul concept al ”*Celor Două Oceane*” (referirea la „*Indo-Pacific*”, introducerea acestei sintagme în vocabularul diplomației indiene), prin folosirea sa inclusiv în Declarația Comună Indo-Japoneză⁵¹. Utilizarea conceptului „*Indo-Pacific*” în discursurile lui Modi este menită să scoată în evidență interesul strategic de cooperare al celor două regiuni, ”conectate de istorie și de destin”⁵². Unii analiști prevăd un rol strategic important pentru India în raport cu paradigma „*Celor Două Oceane*” (de unde s-a născut conceptul strategic „*Indo-Pacific Region*”), de a contrabalansa ascensiunea Chinei și proiecția puterii acesteia în Oceanul Indian⁵³. Acest rol strategic de echilibrare a forțelor în regiunea Indo-Pacific, pe care unii analiști îl consideră necesar pentru o Indie a sec. XXI (ca Secol al Pacificului, în opinia unora) se poate baza pe proiectul securității colective regionale, care trimite la ideea unei coaliții între țări ca India, Filipine, SUA, Indonezia, Malayezia, Vietnam, Taiwan, Coreea de Sud, Japonia și Australia. O asemenea coaliție este privită de acești analiști ca fiind ”ultima opțiune de păstrare a bunurilor comune deschise, pentru toți, în regiunea Indo-Pacific”⁵⁴. În acest context, importanța strategică a Mării Chinei de Sud, situată la confluența dintre cele două oceane, crește, ceea ce ar trebui să

⁵¹ Arun Mohan Sukumar, *A shift from style to substance. A data driven analysis of Mr. Modi's foreign policy interventions in his second year in office indicates no sharp disjunctures from the stated views of previous governments*, December 15, 2015, www.thehindu.com/opinion/op-ed, accesat la data de 8 febr. 2016

⁵² Ashok Sajjanhar, *Modi gets an A plus for his handling of foreign policy in 2015*, 1 January 2016, www.dailymail.co.uk/indiahome/indianews/article-3381352, accesat la data de 8 febr. 2016.

⁵³ Manish Tewari, *India's strategic opportunities*, in anthology *What Does India Think?*, ed. by François Godement, ECFR, Robert Bosch Stiftung ECFR, nov. 2015, UK, www.ecfr.eu/page, accesat la data de 8 febr. 2016. Bharat Karnad, *India's strategic diffidence*, in anthology *What Does India Think?*, ed. by François Godement, ECFR, Robert Bosch Stiftung ECFR, nov. 2015, UK, www.ecfr.eu/page, accesat la data de 8 febr. 2016.

⁵⁴ Manish Tewari, *India's strategic opportunities*, in anthology *What Does India Think?*, ed. by François Godement, ECFR, Robert Bosch Stiftung ECFR, nov. 2015, UK, www.ecfr.eu/page, accesat la data de 8 febr. 2016.

devină pentru India un obiectiv strategic-cheie focalizat pe realizarea unei *cooperări securitare consolidate între țările din regiune* și pentru exercitarea, de către India, a unui *soft power în regiunea Indo-Pacificului*.

6. *India și Europa. Perspective de parteneriat*

Romania și India sunt apropiate printr-o relație diplomatică de tradiție, evidențiată mai ales într-o apropiere și o înțelegere a avantajelor politicii de ne-aliniere inițiate în timpul războiului rece de către India.

Pentru Romania, *ca stat membru al UE* (UE fiind un centru de putere distinct al lumii începutului de sec. XXI) și nu doar în cadrul unei relații directe bilaterale cu India, este importantă participarea la ceea ce actorii globali (unii deja afirmați, alții emergenți) ai noii ordini globale înțeleg prin sintagma de „Secol al Pacificului”, o regiune cheie, de importanță strategică fundamentală pentru realizarea unui echilibru global. Participarea, prin intermediul unor structuri politice precum UE, a României la *proiectarea unei viziuni strategice comune, europene privind regiunea Pacificului* nu poate fi ignorată de diplomația românească. Prezența *activă și vizionară* diplomatică a României în cadrul UE ar trebui să vizeze în mod necesar și *inițierea sau contribuția la diferite proiecte și programe UE privind orientarea strategică a Europei în ”Secolul Pacificului”, în scopul de a crește importanța UE, ca actor global, în această regiune-cheie* pentru politica globală și guvernarea globală a sec. XXI.

Dacă se dorește un actor global, UE nu poate ignora implicarea în jocul strategic global generat de paradigma „Secolului Pacificului”, trebuind să angajeze proiecte, propuneri, strategii, programe, fonduri, pentru o *implicare rapidă și de durată* în regiunea celor două oceane (Oceanul Indian și Oceanul Pacific). Cantonarea în viziunea tradițională (pentru UE) a zonei Atlanticului (unde este implementat clasicul parteneriat trans-atlantic) nu este suficientă, în opinia noastră, pentru a activa profilul de actor global al UE în secolul XXI. Dimpotrivă, putem spune că *există riscul ca UE să rămână prinsă într-o viziune limitată, locală, căzând din rolul de actor global la cel de actor regional* (jucător strict în zona Oceanului Atlantic), fără interese clar conturate, proiecte și capacitate de proiectare a puterii (soft power, inclusiv) în regiunea Indo-Pacificului. Acest lucru (o pasivitate prelungită, o

lipsă de inițiativă, mediocritate în conturarea unei viziuni strategice privind această paradigmă-cheie, a ”Secolului Pacificului”) ar însemna -avertizăm, în ceea ce ne privește- *un declin strategic pentru UE*, incapabilă să își proiecteze, să își articuleze, să își armonizeze și să își implementeze *propria viziune despre Indo-Pacific*, în timp ce alte centre de putere, auto-definite ca ”globale”, le realizează deja prin strategiile și viziunile, prin capacitățile și mai ales, printr-o voință politică fermă, unitară.

Oportunitatea strategică de implicare a UE în cadrul paradigmei ”Secolului Pacificului” (căreia, deocamdată, nu pare să i se acorde importanța strategică cuvenită de către liderii UE, concentrați pe alte priorități strategice, precum vulnerabilitatea granițelor exterioare ale UE în fața valurilor migratorii generate de sărăcia cronică și de contextele regionale conflictuale, de zonele de haos din alte arii geografice) nu trebuie trecută cu vederea. *Focalizarea UE exclusiv pe consolidarea relațiilor cu actori regionali* precum Turcia, Iran pentru a găsi soluții de protejare a granițelor exterioare ale UE și implicit, de protejare a identității europene în fața asaltului unor populații care nu se arată doritoare să împărtășească, odată intrate în UE, valorile europene, care nu doresc să se integreze ci să transforme ideea de Europa, deci *situația de vulnerabilitate strategică în care este prinsă UE* (vizibil de la începutul lui 2015) *este concomitentă cu o afirmare a altor actori auto-definiți ”globali”, care încep să își desfășoare strategiile proprii în regiunea de competiție globală a Indo-Pacificului.*

Deci, în vreme ce alți actori regionali asiatici (și nu numai- având în vedere țările BRIC, țările SCO) se află *în plină ascensiune* (de proiectare a puterii lor, atât hard cât și soft), *în zona strategică a Indo-Pacificului*, desfășurând direct sau prin intermediul unor structuri instituționale regionale, prin forumuri de negociere regională sau internațională, propriile lor proiecte cu privire la această regiune și căutând parteneri pentru proiectele lor), UE este prinsă într-o situație fără precedent de vulnerabilitate, *atât la nivel intern* (punerea în discuție a acordurilor de la Dublin și Schengen, bază a funcționării UE ca un spațiu de liberă circulație a mărfurilor, serviciilor, persoanelor) *cât și la granițele externe* (incapacitatea de a proteja frontierele externe, prin lipsa unor proiecte comune clare și puternic finanțate financiar, de asigurare a securității granițelor sale și de proiectare a puterii sale soft sau hard în ceea ce UE ar înțelege ca fiind ”zona sa de siguranță”, adică ”vecinătatea apropiată”).

Cum UE nu și-a definit ”zona sa de siguranță externă”, o centură de state extra-UE cu rol de intermediere și de preluare a șocurilor valurilor migratorii ce vin din arii civilizaționale diferite, este dificil să mai vorbim de realitatea proiectelor sale la nivel global, în raport cu actori globali care încep să își proiecteze viziunile strategice într-o regiune depărtată de interesul imediat strategic al UE (Indo-Pacificul).

Incapacitatea UE de a genera strategii-cheie pentru regiuni-cheie ale secolului XXI (cum este Indo-Pacificul), de a depăși nivelul de proiecție *individuală* al puterii, de către state distincte din UE (Franța, Marea Britanie etc., care își desfășoară individual propriile proiecții de putere în regiunea Indo-Pacificului, fără a se focaliza pe generarea unui pachet de strategii ale UE referitoare la regiunea celor două oceane) dovedește impasul real al UE la începutul sec. XXI. Acest impas este revelat de dificultatea UE de a genera *strategii coerente de asigurare a securității granițelor sale exterioare în fața provocării valurilor migratorii*, de securizare a unui inel de state-tampon care să preia voluntar (și susținut financiar din partea UE) o parte din fluxul migratoriu, impas generat și de inexistența politicilor de a asimila migranții deja intrați în granițele UE (și cu privire la care nu există o strategie clară a UE)⁵⁵. De asemenea, UE se confruntă și cu problema de a nu genera strategii coerente cu privire la modalitățile de negociere, implicare și soluționare a zonelor-sursă de migranți, prin consolidarea *unei direcții strategice a UE* eventual numită ”Rezolvarea la sursă a problemei migranților”.

Strategiile UE pentru 2020 sau alte date ulterioare, în fața pericolului cu care se confruntă UE, al valurilor constante și masive de migranți, sunt deja perimate, ele neținând cont în mod real, în complexitatea sa, de problema migranților și de consecințele sale reale, pe termen mediu și lung pentru Uniune⁵⁶. UE a tergiversat rezolvarea clară a acestei probleme, luând doar unele măsuri de soluționare pe termen scurt, fără să le însoțească de viziuni ferme, strategice, de securizare a Uniunii (nu există o Strategie de Securitate Comună a UE pentru

---

⁵⁵ Lilia Traci, *Frontex: 630.000 de migranți, intrați ilegal în Europa, de la începutul anului*, 5 oct. 2015, Agerpres, www.agerpres.ro/externe. Ionut Mareș: *Germania ar putea primi până la 1,5 milioane de imigranți în 2015*. Agerpres, 5 oct. 2015, www.agerpres.ro/externe.

⁵⁶ Irina Cristea, *Wolfgang Schaeuble pledează pentru instituirea rapidă a unei legislații europene comune privind azilul*. Agerpres, 2 oct. 2015, www.agerpres.ro/externe/2015. Mihaela Moise, *Sistemul german nu poate face față aflului de refugiați, avertizează Thomas de Maiziere*, 1 oct. 2015, www.agerpres.ro/externe. Tudor Martalogu, *Președintele Serbiei: migrația în masă - cea mai mare provocare actuală*, Agerpres, 1 oct. 2015, www.agerpres.ro/externe.

Provocări Ne-convenționale, în care valurile migratorii să fie trecute în cadrul provocărilor ne-convenționale la adresa UE; nu există un Serviciu UE de Intelligence; nu există un Corp de Pază UE a frontierelor externe). Chestiunile cele mai importante pentru UE (precum realizarea unei politici externe și de securitate comună autentice, a unei politici de apărare a UE, inexistența unui Înalt Reprezentant UE special și exclusiv pentru Politica de Apărare a UE, asemănător unui Ministru de apărare al unui stat) relevă doar câteva din punctele nevralgice eterne cu care s-a născut UE și care continuă să fie nesoluționate și în etapa tratatului de la Lisabona. Aceste lacune de organizare instituțională și principială a UE contribuie la situația de ne-pregătire a UE pentru a reacționa adecvat la provocările neconvenționale, la războaiele asimetrice ale unei ordini globale în plină schimbare. Fiind nepregătită să joace și un rol regional, în opinia noastră (adică, nedefinind adecvat provocările neconvenționale la nivelul a ceea ce UE consideră ”vecinătatea sa apropiată”, mai ales cea din Sud, de unde provin valurile migratorii) și nevând nici capacitățile strategice și conferite prin tratate, de a acționa ca un adevărat actor regional unitar, coerent, *considerăm că UE nu este pregătită nici să își asume rolul de actor global, deși încearcă să o facă*. A fi actor global în Secolul Pacificului înseamnă a fi capabil să formulezi o politică externă a UE foarte clară, cu dimensiuni strategice deschise, care să țină permanent cont de mediul dinamic al politicii internaționale de la mijlocul decadei 2020. Această politică externă UE ar trebui să fie *una consolidată cu mult față de nivelul actual, permis de tratatul de la Lisabona* și, obligatoriu, ar trebui să includă forme de protecție militară, de proiecție hard a puterii UE, de apărare comună, precum și instituții adecvate. În absența acestei dimensiuni, vorbim mai degrabă de un *actor pregătit să joace exclusiv un rol de putere soft* dar vulnerabil cât privește provocări ne-convenționale (precum a suporta necondiționat, pe termen nelimitat și în mod constant, valuri migratorii masive). Acest lucru duce clar la blocarea funcționării complicatului mecanism al UE, care nu a fost proiectat pentru a lua în considerare astfel de amenințări ci pentru a genera exclusiv o piață unică europeană, caracterizată prin libertate de circulație. Rezultă că viziunea liberală asupra Europei unite nu este suficientă pentru a își asigura protecție în fața provocărilor asimetrice precum valurile migratorii ci, paradoxal, o expun și mai mult, tocmai prin atracția prosperității dobândite fără efort, prin efectul politicilor permissive ale UE față de migranți. Acest lucru face în prezent din UE, o entitate

clar vulnerabilă, ducând *la un impas inclusiv în ceea ce privește direcția sa strategică și diplomatică în relație în special cu alte centre de putere și actori auto-definiți "globali"*.

Preocupată de chestiuni interne (problema migranților deja intrați în cadrul său, chestiunea securizării granițelor, inexistența unei politici de apărare comune veritabile și multe asemenea puncte de slăbiciune), UE -deși se autodefinește și ea ca actor global- nu are, în opinia noastră, capacitatea de a proiecta, în momentul de față, *ca atare* (și nu *prin unele din statele sale* cu prezență strategică tradițională în regiunea Indo-Pacific), putere (nici hard și nici soft) în această regiune în care actorii globali încep să își orienteze și să își desfășoare strategiile de putere.

Capacitatea de conștientizare rapidă, de către UE, a slăbiciunilor sale, a punctelor de vulnerabilitate și corectarea lor, ar putea duce la relansarea sa în timp scurt, a ambițiilor sale de actor global în regiunea Indo-Pacific.

Ce ar putea face România, ca stat membru UE, într-un asemenea *context complicat*? Lumea internațională *începe să se orienteze* în jocul de putere desfășurat în regiunea strategică Indo-Pacific, *în timp ce UE este ocupată cu ceea ce se anunță a fi "o veșnică problemă"*, ceea ce ar duce la efectul fie al imploziei UE, fie al transformării sale într-un "veșnic bolnav" (o entitate nevoită să controleze și să facă față permanent, valurilor de migranți, fără să își adapteze instituțiile și instrumentele financiare sau fără a mai demonstra o voință politică unitară, coerentă). *În mod evident, dacă UE este ținută în a juca într-o problemă regională (în propria sa regiune!), în care miza nu este proiectarea puterii sale ci propria ei securitate și supraviețuire, șansele sale de a se implica activ și credibil în regiunea Indo-Pacific, ca actor global, devin din ce în ce mai mici sau nerealistice. UE nu poate fi concomitent și un actor global puternic dar și un actor regional (vizând propria sa regiune) confruntat cu ceea ce se anunță a fi o criză perpetuă* (valuri masive de migranți venind pe durată nelimitată și fără a întâmpina o strategie coerentă, pe termen lung, din partea UE). Dacă UE nu reușește să oprească această problemă a migranților, implicându-se puternic în soluționarea coerentă a problemei *în zonele-sursă* (unde ar trebui o puternică diplomație a UE pe direcția strategică -pentru UE- a zonelor de conflict, și a zonelor confruntate cu sărăcia cronică generatoare de migranți), ea nu va mai putea să joace ca actor global în paradigma Secolului Pacificului, alături de alți actori globali. *Privind cu foarte multă*

seriozitate și competență această problemă a migranților, UE ar trebui să înțeleagă că ea se convertește într-o problemă de securitate pentru întreaga construcție europeană, departe de a fi doar o situație ce poate fi controlată și soluționată pe termen scurt.

Nu se poate vorbi despre șansele reale ale UE ca actor global, după 2015 (când s-a confruntat cu primul val migratoriu) și deci, despre șansele sale de a își proiecta puterea în regiunea Indo-Pacific, dacă nu se rezolvă înainte problema migranților.

Prin urmare, România, ca stat membru UE, trebuie să își orienteze, în opinia noastră, eforturile *pe mai multe paliere prioritare ale politicii sale diplomatice în cadrul UE*:

1. contribuția cu inițiative clare și soluții la *rezolvarea problemei migranților*, insistând pe *consultarea tuturor statelor membre UE* și nu pe luarea de decizii în format restrâns, doar de către unele țări UE, cu privire la o problemă ce ține de interesul securitar al întregii UE și de viitorul acesteia
2. contribuția cu inițiative clare la *stabilizarea profilului UE de actor global* (prin construcții și inițiative diplomatice de securizare a granițelor externe ale UE, prin diferite proiecte de securizare pe regiuni–problemă, ale frontierelor externe ale UE, prin conturarea unei viziuni strategice a UE *actualizate* cu privire la securizarea ”vecinătății apropiate” ale UE, prin conturarea unor inițiative diplomatice de soluționare a conflictelor generatoare de migranți, la sursă)
3. contribuția cu o viziune clar articulată la implicarea UE, ca actor global credibil, *în regiunea strategică Indo-Pacific*, prin identificarea modalităților de creștere a credibilității UE în această regiune, prin atragerea de parteneri în proiectele sale privind această regiune, prin conturarea unui *Inel de Prosperitate trans-oceanic (de la Atlantic în Pacific)*, având mai multe capete de pod (UE, SUA, India, China, de exemplu, și experiențele lor distincte în crearea de prosperitate pentru popoarele lor).
4. contribuția, în cadrul UE, la realizarea, prin UE ca actor global, capabil să proiecteze soft power în regiunea Indo-Pacificului, *a unor blocuri de prosperitate trans-oceanică, trans-națională*, la care națiunile din regiunea Indo-Pacific să participe, inspirate de modelul economic integraționist regional de succes, experimentat sub forma UE.

La aceste obiective strategice s-ar utiliza *anumite instrumente și experiență diplomatică*:

- Folosirea și consolidarea, de către România, ca stat membru UE, a experienței și canalelor sale diplomatice, create încă din timpul războiului rece și a experienței comune a politicii nealinierii, care a generat proiecte, viziuni, inițiative comune diplomatice între țări ca România și cele din regiunea Indo-Pacifcă.
- Crearea unui instrument UE de cooperare culturală și economică pentru regiunea Indo-Pacifcă
- Crearea unei *zone de prosperitate UE- IOR* (regiunea Oceanului Indian), prin activarea unui parteneriat strategic UE-India
- *Consolidarea parteneriatului UE- China* pentru realizarea unui context politic echilibrat, stabil, în regiunea Indo-Pacifc, care nu s-ar obține doar printr-un singur parteneriat strategic (UE-SUA) ci în mod necesar, *prin contribuția la creșterea încrederii și detensionarea punctelor nevralgice din relațiile actorilor globali interesați de regiunea Indo-Pacifc* (opinăm că diplomația multilaterală ar fi cea mai cuprinzătoare și echilibrată opțiune pentru UE, în ceea ce privește operarea strategică a UE în regiunea Indo-Pacifcă, în care parteneriatul său tradițional trans-atlantic nu este revelatoriu -el fiind în exclusivitate, un parteneriat regionalo-occidental sau cel puțin, în forma sa actuală).

În ceea ce privește unele puncte majore de interes pentru relația India-UE, doctrina insistă pe ceea ce consideră „importanța crescută pentru ambele părți a încheierii acordului de comerț liber (ZCL/FTA)”, pentru UE fiind vorba de *primul acord FTA încheiat cu o putere emergentă a economiei globale* (ceea ce ar avea ca efect, din perspectiva UE, o consolidare a rolului său în economia globală), în timp ce pentru India miza ar fi o implementare reușită a programelor inițiate de Modi, precum ”Made in India”, ”India-centru de manufactură global” și o recunoaștere a rolului de actor global al Indiei -denumită ”rising economic global power”-)⁵⁷.

Putem remarca un interes diplomatic crescut al Indiei, sub administrația Modi, de a revigora negocierile cu UE privind crearea unei zone de comerț liber (ZCL/FTA), care au

---

⁵⁷ Sangeeta Khorana, *The FTA: A strategic call for the EU and India?*, in antologia *What Does India Think?*, ed. by François Godement, ECFT, Robert Bosch Stiftung, ECFR, November 2015, UK, www.ecfr.eu/page, accesat la data de 8 febr. 2016.

fost în ultimii ani într-o stare de lăncezire. India și-a anunțat intenția de a da un impuls nou acestor negocieri, în septembrie 2015, prin ministrul său de comerț. Negocierile însă au cunoscut un alt moment de blocaj, criticat de autoritățile indiene, cu ocazia interdicției legale din partea UE a vânzării a aproape 700 de produse farmaceutice testate clinic în India. În afara acestui blocaj în negocierile generale UE-India, sunt deschise discuții pe domenii precum bunurile industriale, accesul reciproc pe piață al celor două părți, în ceea ce privește bunurile și serviciile, stabilirea de reguli în materie de competiție și proprietate intelectuală, angajamente privind dezvoltarea durabilă⁵⁸.

UE reprezintă pentru India cel mai mare partener comercial și investitor dar și principala sursă de transfer tehnologic (valoarea schimburilor comerciale între cei doi actori crescând în 2014 la 72.5 miliarde de euro). UE este interesată să aibă asigurat, prin construirea FTA-ului cu India, accesul deschis pe o piață de peste 1 miliard de consumatori⁵⁹.

Punctele de blocaj în negocierile dintre cele două părți continuă să fie cele legate de tarifele la mașini, la vinuri importate din UE, cât și în ceea ce privește liberalizarea regimului de vize pentru forța calificată de muncă indiană ce vine în UE⁶⁰.

Scurte concluzii.

Odată cu administrația Modi, politica externă a Indiei a cunoscut *atât o linie inovatoare*, caracterizată printr-o desprindere de unele concepte considerate perimate (concepte precum ne-alinierea, axarea pe un singur parteneriat strategic cu un singur actor global de putere, axarea exclusiv pe o politică a de-tensionării relațiilor cu vecinii), cât și *o continuitate* în ceea ce privește alte linii diplomatice, îmbunătățite sau revigorate după ani de impasuri sau de diferite tensionări inter-statale. Important însă, este de a remarca lansarea Indiei atât ca actor *regional* (vizând regiunea-cheie „Asia-Pacific Oceanul Indian”, dacă alegem să ne raportăm la paradigma geopolitică a ”Secolului Asiatic” sau la cea a ”Secolului Pacificului”) cât și ca actor *global* (în calitate de putere economică globală emergentă).

---

⁵⁸ Idem.

⁵⁹ Idem.

⁶⁰ Ibidem.

India folosește o gamă variată de instrumente și modalități diplomatice, de concepte și perspective diplomatice pentru a își atinge aceste două scopuri esențiale pentru securitatea, stabilitatea și prosperitatea sa în sec. XXI. De la politica de non-aliniere din perioada războiului rece, India adoptă, îndeosebi sub administrația Modi, *politica de multi-aliniere*, aferentă viziunii unei lumi multipolare (remarcăm o apropiere de viziunea strategică globală a Chinei) pentru a fi *o putere dătătoare de echilibru regional* (în regiunea Oceanului Indian, unde și-a re-asumat rolul tradițional de lider) și, după cum își propune, în regiunea extinsă, Asia-Pacific. Mai ambițios, India își propune să *fie și un furnizor de securitate în această regiune*, jucând de la egal cu alți actori globali care o recunosc ca atare (actor global emergent) în jocul strategic global ce se mută deja spre regiunea Asia-Pacific.

În lucrarea de față, am încercat să trecem în revistă *doar câteva* din direcțiile diplomatice –și nivelul la care au avansat– adoptate de India sub administrația Modi, evidențiind o serie de elemente inovatoare și de continuitate, de elemente considerate pozitive de doctrină dar și unele critici, referitoare la complexa, dinamica politică externă a Indiei sub mandatul lui Narendra Modi.

Bibliografie

- Antologia *Shaping the Emerging World. India and the Multilateral Order*, recenzie, www.brookings.edu/research/books/2013/shaping-the-emerging-world
- Bhambri, CP , *Sans vision, Modi's Foreign Policy stumbles*, Dec. 1, 2015, Reuters, www.tribuneindia.com/news/comment/sans-vision-modi-s-foreign-policy-stumbles/164920.html, accesat la data de 8 febr. 2016.
- Cohen, David , *A Clash of Security Concepts: China's Efforts to Redefine Security*, In a Fortnight, The Jamestown Foundation, China Brief, vol. XIV, issue 11, June 4, 2014.
- Cristea, Irina Wolfgang Schaeuble pledează pentru instituirea rapidă a unei legislații europene comune privind azilul. Agerpres, 2 oct. 2015, www.agerpres.ro-externe-2015 .
- Cronin, Patrick M. ; Baruah, Darshana M., *The Modi doctrine for the Indo-Pacific Maritime Region*, December 02, 2014, <http://thediplomat.com/2014/12/the-modi-doctrine-for-the-indo-pacific-maritime-region>
- *Ensuring Secure Seas. Indian Maritime Security Strategy*, Indian Navy, Naval Strategic Publication (NSP) 1.2, October 2015, Integrated Headquarters, Ministry of Defence (Navy), 2015, New Delhi.

- Flegontova, Tatyana, *Peaceful Rise of China: Greater China Strategy*, Geopolitica, anul X, nr. 44-45 (1/2012), p. 216.
- Gokhale, Nitin A. , *Modi, Japan and Diplomatic Balancing*, September 03, 2014, <http://thediplomat.com/2014/09/modi-japan-and-diplomatic-balancing>, accesat la data de 3.03.2016
- Gupta, Arushi , *The China-India Defense Dialogue*, April 19, 2015, <http://thediplomat.com/2015/04/the-china-india-defense-dialogue>, accesat in 7.03.2016
- Hagerty, Devin T; Hagerty, Herbert G., *India's Foreign Relations*, in Devin T. Hagerty, ed., *South Asia in World Politics*, Rowman & Littlefield Publishers, INC, 2005, Oxford, UK, printed in USA, pp. 11-12.
- <http://indiatoday.intoday.in/story/pm-modi-global-push-aggressive-foreign-policy-will-it-work/1/487299.html>, accesat la data de 8 febr. 2016
- https://en.wikipedia.org/wiki/Foreign_policy_of_Narendra_modi, accesat in 8 febr. 2016
- *India to host sixth IBSA Summit*, <http://voiceof.india.com/features/india-to-host-sixth-ibsa-summit/12213>
- Karnad, Bharat, *India's strategic diffidence*, in anthology *What Does India Think?*, ed. by François Godement, ECFR, Robert Bosch Stiftung ECFR, nov. 2015, UK, www.ecfr.eu/page, accesat la data de 8 febr. 2016.
- Khorana, Sangeeta, *The FTA: A strategic call for the EU and India?*, in antologia *What Does India Think?*, ed. by François Godement, ECFT, Robert Bosch Stiftung, ECFR, November 2015, UK, www.ecfr.eu/page, accesat la data de 8 febr. 2016.
- Kissinger, Henry, *Ordinea mondială, Reflecții asupra specificului națiunilor și asupra cursului istoriei*, Ed. Rao, trad. Adriana Mădescu, București, 2015, pp. 168-169.
- Liping, Xia, *New Thinking in China's National Security Strategy*; Shanghai Institute for International Studies, source: International Review (Guoji Wenti Luntan, Shanghai), Spring 2004, vol. 34; http://press.anu.edu.au/sdsc/rc/mobile_devices/ch09.html, accesat la data de 10 iunie 2014
- Madan, Tanvi, *Indian Prime Minister Modi's Foreign Policy: The First 100 Days*, www.brookings.edu/research/opinions/2014/08/28-modi-100-days-foreign-policy-madan
- Mares, Ionuț, *Germania ar putea primi până la 1,5 milioane de imigranți în 2015*. Agerpres, 5 oct. 2015, www.agerpres.ro/externe
- Martalogu, Tudor, *Președintele Serbiei: migrația în masă - cea mai mare provocare actuală*, Agerpres, 1 oct. 2015, www.agerpres.ro-externe
- Mohan Sukumar, Arun, *A shift from style to substance. A data driven analysis of Mr. Modi's foreign policy interventions in his second year in office indicates no sharp disjunctures from the stated views of previous governments*, December 15, 2015, www.thehindu.com/opinion/op-ed , accesat la data de 8 febr. 2016
- Mohan, Raja, *Modi and Obama: Ready to reboot India-US relations?*, January 28, 2015, www.thejakartapost.com/news/2015/01/28, accesat la data de 3.03.2016
- Mohan, Raja, *Modi and Obama: Ready to Reboot India-US Relations?*, January 28, 2015, www.thejakartapost.com/news, accesat la data de 3 martie 2016.

- Moise, Mihaela, *Sistemul german nu poate face față afluxului de refugiați, avertizează Thomas de Maiziere*, 1 oct. 2015, www.agerpres.ro-externe.
- Pant, Harsh V., *India is Making a Move on the South China Sea*, Febr. 25, 2016, <http://thediplomat.com/2016/02/india-oa-making-a-move-on-the-south-china-sea>, accesat la data de 3 martie 2016.
- Pelletier, Philippe (ouvrage dirigée par), *Géopolitique de l'Asie*, collection *Nouveaux Continents*, ed. Nathan, Paris, 2006
- Pillai Rajagopalan, Rajeswari , *Chinese Perceptions of Modi's Foreign Policy*, November 13, 2014, <http://thediplomat.com/2014/11/chinese-perceptions-of-modis-foreign-policy>, accesat in 7.03.2016
- Pillalamarri, Akhilesh , *Project Mausam: India's Answer to China's Maritime Silk Road*, Sept. 18, 2014, <http://thediplomat.com/2014/09/project-mausam-indias-answer-to-chinas-maritime-silk-road>, accesat in 7.03.2016
- Rajendram, Danielle, *From Look East to Act East- India shifts focus*, www.dw.com/en/from-look-east-to-act-east-india-shifts-focus/a-18141462, accesat la data de 8 febr. 2016
- Rajguru, Sunil, *How Modi made Pakistan irrelevant in India's foreign policy*, Politics, 26.12.2016, www.dailyo.in/politics/narendra-modi-india-pakistan , accesat la data de 8 febr. 2016.
- Raman, Sunil , www.firstpost.com/india/pm-modis-foreign-policy-breaking-new-grounds-is-the-current-indian-media-coverage-enough-2490802.html, Nov.1, 2015, accesat la data de 8 febr. 2016
- Roy-Chaudhury, Rahul , *Modi 's approach to China and Pakistan*, in antologia *What India Does Think?*, ed. by François Godement, ECFR, Robert Bosch Stiftung, ECFR, November 2015, UK, www.ecfr.eu/page, accesat la data de 8 .02.2016.
- Qianqian Liu, *China's Rise and Regional Strategy: Power, Interdependence and Identity*, vol. 5, no.4, journal.acs-cam.org.uk/data/archive/2010/201004-article7.pdf.
- Saez, Lawrence, *Killing Nehru: an evaluation of Modi's foreign policy and economic diplomacy*, Presentation at SSAI Panel Discussion, www.soas.ac.uk/south-asia-institute/events, accesat la 8 febr. 2016.
- Sajjanhar, Ashok, *Modi gets an A plus for his handling of foreign policy in 2015*, 1 January 2016, www.dailymail.co.uk/indiahome/indianews/article-3381352, accesat la data de 8 febr. 2016.
- Singh, Abhijit, *India's Emerging Indian Ocean Strategy*, 28 Dec. 2015, <http://thediplomat.com/2015/12/indias-emerging-indian-ocean-strategy> , accesat la 4 martie 2016.
- Sukumar, Arun Mohan, *A data-driven analysis of Mr. Modi's foreign policy interventions in his second year in office indicates no sharp disjuncture from the stated views of previous governments*, www.thehindu.com/opinion/op-ed, accesat la data de 8 febr. 2016.
- Traci, Lilia, *Frontex: 630.000 de migranți, intrați ilegal în Europa, de la începutul anului*, 5 oct. 2015, Agerpres. www.agerpres.ro/externe

- Twining, Daniel , *India's Foreign Policy towards East Asia and the Neighborhood under Modi: Implications for Europe*, NFG Policy Paper no.10/2015, NFG Asian Perceptions fo the EU, Freie Universität Berlin, www.asianperception.eu.
- *US-India Joint Strategic Vision for the Asia-Pacific and Indian Ocean Region*, The White House, Office of the Press Secretary, January 25, 2015, www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/01/25, accesat la data de 7.03.2016
- *US-India Joint Strategic Vision for the Asia-Pacific and Indian Ocean Region*, White House, January 25, 2015, <http://foreignpolicynews.org/2015/01/25/u-s-india-joint-strategic-vision-asia-pacific-indian-ocean-region>, accesat la data de 7.03.2016
- Zhuqing, Jiang, "Five Principles" still shaping global peace, China Daily, 29.04.2004, www.mofa.gov.mm/foreignpolicy/fiveprinciples.html. L.Zhenmin (2009), Ministry of Foreign Affairs, PRC, www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zwjg/zwbd/t618520.htm. Li Shijia, *Harmonious World: China's Ancient Philosophy for New International Order*, <http://capetown.china-consulate.org/eng/zt/nd2007/t370299.htm>.
- Zongyi, Liu, *Border dispute remains "biggest obstacle" in Indo-Chinese ties*, www.dw.com/en/border-dispute-remanis-biggest-obstacle-in-indo-chinese-tines/a-17921807, accesat in 8 febr. 2016